ALLIANSSIN ASIANTUNTIJALAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA 2019, NUORISOTYÖ

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019
Teema: Nuorisotyö (29.91.) / Nuorisotyön tuloksellisuus sekä kehitystarpeet ja -näkymät

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry on nuorisoalan kattojärjestö, jonka jäseninä on lähes 130 nuorisojärjestöä - käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt. Allianssi edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle,

Allianssi kiittää jaostoa mahdollisuudesta lausua ja toteaa, ettei talousarvioesityksessä ole nuorisotyön osalta merkittäviä muutostarpeita. Nuorisotyöhön ehdotetut määrärahat ovat aiempien vuosien tasolla, mikä on linjassa samoin aiempia vuosia noudattelevien tavoitteiden ja keskeisimpien toimenpiteiden osalta.

Poikkeuksena edelliseen Allianssi esittää, että työpajatoimintaan myönnetään lisämääräraha tarpeen myötä kasvaneen toiminnan kuluihin. Työpajatoiminta on tuloksekasta ja kustannustehokasta työtä nuorten syrjäytymisen torjumiseksi, minkä osoittaa myös työpajatoimintaa toteuttavien, avustettavien organisaatioiden määrän kasvu 15-20 prosentilla viimeisen viiden vuoden aikana. Työpajatoiminnan määrärahoja tulisi siis kasvattaa samassa suhteessa maltillisella 15-20 prosentin korotuksella.

Allianssi haluaa kiinnittää jaoston huomion erityisesti nuorisotyön rahoituksen kehitystarpeisiin ja tulevaisuudennäkymiin:

1. **Nuorisotyön rahoitus on varmistettava jatkossa budjettivaroista**

   Valmistelussa oleva arpajaislain päivitys uhkaa nuorisotyön rahoitusmallia, jossa merkittävä osa kansalaisjärjestöjen toiminnasta sekä kuntien nuorisotyön valtionosuudet rahoitetaan veikkausvoittovaroista. Hallitus arvioi lakiesityksessään, että toteutuessaan se leikkaisi 55-145 miljoonaa euroa veikkausvoittovaroista myönnettävistä avustuksista. Veikkausvoittovaroin rahoitettavasta toiminnasta leikkaamisella olisi erittäin merkittävä yhteiskunnallinen vaikutus sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Kysymys kansalaisjärjestöjen ja nuorisotyön rahoituksen tulevaisuudesta ei saa jäädä rahapelimonopolin tulevaisuudesta ja pelihaittojen ehkäisemisestä käytävän keskustelun jalkoihin, vaan siitä on käynnistettävä laaja pohdinta- ja ratkaisutyö tulevalla hallituskaudella.

   On myös huomionarvoista, että mikäli nyt esitetty uudistus olisi toteutettu ennen Veikkauksen, Raha-automaattiyhdistyksen ja Fintoton vuonna 2017 toteutettua

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
info@alli.fi, alli.fi

fuusiota nykyiseksi Veikkaukseksi, olisi muutos koskenut ainoastaan Raha-automaattiyhdistyksen peliautomaatteja ja vaikuttanut siten ainoastaan sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitukseen. Nyt esitetty pelituottojen todennäköinen väheneminen asettaa jo muutenkin pienimpiin rahoituksensaajiin kuuluvan nuorisoalan heikoimpaan asemaan. Hyvinkin pienillä avustuksilla toimintaansa pyörittäville nuorisojärjestöille leikkaukset saattavat tarkoittaa koko toiminnan lakkauttamista. Samoin kuntien nuorisotyön valtionosuudet ovat jo nyt erittäin vähäisiä kunnan muihin sektoreihin verrattuna, eivätkä kestä enää leikkauksia.

Allianssi katsoo, että vuodesta 2021 alkaen nuorisotyön valtionavustukset on turvattava rahapelituottojen ulkopuolisilla varoilla. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi sitoutumalla kompensoimaan budjettimäärärahalla nuorisotyön tarvitsemasta rahoituksesta se osuus, jota ei mahdollisesti vähenevillä veikkausvoittovaroilla kyetä kattamaan. Vastaava malli on käytössä esimerkiksi Tanskassa.

2. Nuorisotyön pitkäjänteinen kehittäminen tarvitsee pitkäjänteistä rahoitusta

Järjestöjen ja kuntien toteuttama nuorisotyö on pitkäjänteistä työtä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi ja sen torjumiseksi. Työtä on tehtävä nuorilähtöisesti, nuoren koko elämänkaari huomioiden ja moniammatillisessa, sektorirajat ylittävässä yhteistyössä. Sitä vastaan sotii valtionavustusten yleinen trendi hankeperusteisen ja lyhytaikaisen rahoituksen lisääntymisestä.

Allianssi katsoo, että mahdollisimman suuren vaikuttavuuden takaamiseksi etenkin nuorten syrjäytymistä torjuvan työn rahoituksessa on harkittava siirtymistä osin yhtä vuotta pidempiin rahoituskausiin.

3. Nuorten syrjäytymisen torjumiseksi tehtävän työn rahoitusta on koordinoitava yhdestä ministeriöstä

Nuorten syrjäytyminen on Suomen suurin ongelma, jonka ratkaisemiseksi tarvitaan nykyistä tehokkaampia ja kokonaisvaltaisempia toimia. Nuorten syrjäytymistä on torjuttu ja torjutaan sadoilla eri hankkeilla, joiden ohjausta, rahoitusta ja seurantaa hoidetaan useilla eri hallinnonaloilla ja eri hallinnon tasoilla. Yhdelläkään toimijalla ei ole kokonaiskuvaa nuorten syrjäytymiseksi tehdystä työstä, sen vaikuttavuudesta tai siihen käytetyistä ja siihen tarvittavista resursseista. Allianssi katsoo, että kaikkea nuorten syrjäytymisen torjumiseksi tehtävän työn rahoitusta on jatkossa seurattava ja ohjattava nykyistä selkeämmin ja voimakkaammin yhdestä ministeriöstä. Loogisimmin tehtävä asettuu opetus- ja kulttuuriministeriön kokonaisuuteen.

Lisäksi Allianssi katsoo, että nuoren kokonaisvaltaisen kasvun tukemista edistäisi merkittävästi, mikäli nuorten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät asiakokonaisuudet (esimerkiksi nuorisotyö ja -politiikka, nuorten työllisyys, nuorten mielenterveys,

varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste) olisivat tulevalla hallituskaudella yhden ministerin toimivallassa.

4. Nuorten yhteiskunnallisen osallisuuden kasvattaminen vaatii taloudellista panostusta

Nuoren kokemalla yhteiskunnallisella osallisuudella sekä vaikuttamiskyvyillä ja -halulla on suora yhteys syrjäytymiseen. Demokratiataitojen eriytymiskehitys näkyy entistä selvemmin nuorten joukossa. Esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaaleissa korkeakoulutettujen 25–34-vuotiaiden äänestysprosentti oli 79 %, peruskoulun suorittaneiden 31 %. Professori Juho Saaren eriarvoistumista käsittelevän työryhmän raportissa (3/2018) esitetään eri hallinnonaloille keinoja, joilla nuorten yhteiskunnallista osallisuutta voidaan kasvattaa. Allianssi katsoo, että näistä keinoista erityisesti oikeusministeriön hallinnonalalle osoitetut on otettava käyttöön viipymättä ja niille on osoitettava vuoden 2020 valtion talousarviossa riittävät resurssit.

Helsingissä 23.10.2018





Elisa Gebhard
Puheenjohtaja
Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry

Anna Munsterhjelm
Toiminnanjohtaja
Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry

Lisätiedot: Anna Munsterhjelm, 040 5879514